

Udvidet hørings svar til

Udkast til Ældrelov, sagsnr. 2022-5024

Fra: Mettes Hjemmeservice, Haderslev
Flenco Rengøring Aps., Odense
Egebjerg Rengøring Aps., Nykøbing Sj.
Klassisk Rengøring Aps., Svendborg
Skibhus Rengøring og Vinduespolering Aps., Odense

Dato: 04. september 2024.

Udkast til Ældrelov indeholder en række ønsker, krav og forudsætninger, som efter vores mening ikke i alle tilfælde vil føre til det forventede, positive resultat.

Vi vil gennemgå en række af disse forhold enkeltvis nedenfor:

De ældres selvbestemmelse:

Udkastet nævner specifikt som et af hovedmålene, at de ældre i højere grad skal kunne bestemme selv, herunder ifm. valg af leverandør af serviceydelser indenfor omsorg og pleje.

I modsætning hertil stiller udkastet krav om, at private aktører i fremtiden skal kunne levere "helhedspleje", dvs. både pleje og praktisk bistand (rengøring m.m., herefter PB), hvis man ønsker at blive/fortsætte som leverandør.

Det kan de færreste virksomheder leve op til. Langt de fleste virksomheder - anslået flere hundrede små og mellemstore private virksomheder – tilbyder kun PB. Tilsyneladende til borgens fulde tilfredshed. Virksomhedernes hele eksistensberettigelse hviler på, at de åbenbart er bedre til at levere disse ydelser, end det kommunerne tilbyder.

Hvis loven ender med at fastholde kravet om at private udbydere skal kunne levere begge typer ydelser, vil det alt andet lige skubbe hovedparten af de private udbydere ud af markedet og tvinge borgerne til at vælge ydelserne blandt langt færre udbydere.

Så selvbestemmelsen starter med, at der er meget færre valgmuligheder, og det fire valg begrænses væsentligt, fordi mange private virksomheder tvinges ud – er det hensigten?

Fremtidige udbydere af pleje og PB risikere at give stor geografisk skævhed:

Nuværende udbydere af PB har i langt de fleste tilfælde ikke de faglige og økonomiske ressourcer til at inddrage pleje som et tilbud på forsvarlig vis, og vil derfor som nævnt reelt blive tvunget ud af markedet.

Tilbage vil være virksomheder, som allerede i dag tilbyder begge ydelser. I hovedreglen relativt større virksomheder, som dækker flere kommuner, da volumen er en forudsætning for, at der kan skabes tilfredsstillende økonomi for en udbyder af begge ydelser.

Udkastet stiller krav om, at en kommune SKAL tilbyde borgerne minimum 2 alternativer, hvoraf kommunens eget tilbud vil være det ene. I de større byer/kommuner kan det måske lade sig gøre, men det vil blive svært, grænsende til umuligt, i en lang række kommuner i Udkantsdanmark.

Tyndere befolkede kommuner og/eller områder med store geografiske afstande vil ikke være økonomisk attraktive for private totaludbydere, hvorfor der kun vil være kommunens tilbud tilbage. Allerede nu kan 25 % af landets kommuner ikke tilbyde pleje fra en privat virksomhed (jf. KA Pleje offentliggjort i Seniormonitor 3. januar 2024).

Et fritvalgsbevis kan måske løse en mindre del af problemet, men betingelsen er stadig, at en privat virksomhed, der ønsker at løse opgaver ifm. fritvalgsbeviser, dels skal kunne tilbyde helhedspleje, og dels kan se en forretning i at køre til Bagenkop, Helnæs eller Fyns Hoved – for nu at blive på Fyn.

Så det frie valg er begrænset af geografi og befolkningstæthed – er det hensigten?

Helhedspleje i mindre teams

Helhedspleje i mindre teams er ikke noget nyt, heller ikke i Danmark. Det er åbenlyst, at der er hentet inspiration i den hollandske Buurtzorg-model, og der kan bestemt siges meget godt om tankegangen bag. En del kommuner har allerede forsøgt med noget tilsvarende - med større eller mindre held.

Man skal bare huske, at Buurtzorg-virksomheden og -modellen er udviklet organisk over 15-20 år. Nu lægger udkastet op til, at noget tilsvarende skal "tvinges" igennem i DK på kun 9 måneder. Ovenikøbet på et tidspunkt, hvor kommunerne kæmper med økonomien og ikke mindst med at skaffe medarbejdere nok til den allerede eksisterende ældreomsorg.

Med udkastet kommer kommunerne til at mangle endnu flere medarbejdere, da man står til at skulle overtage mange af PB-opgaverne fra de private virksomheder, som tvinges ud. Hvordan forestiller man sig, at kommunerne kan leve op til målsætningerne i udkastet allerede om 9 måneder, når der er kronisk mangel på relevant arbejdskraft?

Det risikerer at blive et eksperiment, hvor gode intentioner tilsat hastværk og den praktiske og økonomiske hverdag ikke hænger sammen, udført overfor svage borgere – er det hensigten?

Praktisk udførelse, f.eks. døgnvagt

Lad os nævne et enkelt af problemerne ifm. den praktiske hverdag: i dag er det i mange kommuner således, at nattevagt og nødkald ifm. pleje varetages af kommunerne fra f.eks. kl. 23 til 06, også for borgere, der i dag-/aftentimerne modtager pleje fra en privat virksomhed.

Årsagen er meget fornuftig: optimering af en knap ressource (sygeplejere).

Så vidt vi læser udkastet, skal pleje i nattetimerne fremover varetages af den udbyder – kommune eller privat – der betjener borgeren i døgnets øvrige timer. Det vil nødvendigvis betyde mindre optimering af den knappe ressource, og det kan i nogle tilfælde få private udbydere til helt at trække sig fra en kommune, fordi det bliver vanskeligt at få økonomi i en sådan ordning.

En velfungerende ordning omkring nattevagt/nødkald risikerer at blive udelukket – er det hensigten?

Private udbydere som underleverandører:

Udkastet lægger op til, at private udbydere af PB kan lave aftale med en totaludbyder om at blive underleverandør. I teorien en fin tanke, men i praksis meget vanskelig at få til at fungere.

En PB-underleverandør bliver således afhængig af samarbejdet med en totalleverandør, som selv tilbyder PB. Det bliver en umulig balance imellem samarbejde og konkurrence om ”kunderne”, og det vil i udgangspunktet være på totalleverandørens præmisser. Det er uholdbart i længden.

Spørgsmål: vi kan ikke ud af udkastet se, om det bliver muligt for kommunerne at tilknytte en privat udbyder af PB som underleverandør til kommunen selv? Det kunne ellers løse mange af ovenstående problemer. Er den mulighed udelukket?

Tidsplan og implementering:

Udkastet lægger op til, at loven skal gælde fra 1. juli 2025, altså om kun 9-10 måneder fra nu.

Ovenfor er beskrevet nogle af problemerne med en så kort implementeringsfase. Det bliver et eksperiment, der næsten kun kan skuffe!

Et andet og mere problematisk forhold er, at parallelt med Ældreloven arbejdes der med en Sundhedsreform. De foreløbige udkast til sidstnævnte rejser nogle fundamentale spørgsmål om den fremtidige ansvarsplacering og arbejdsfordeling i hele ældreplejen, og næsten uanset hvordan en Sundhedsreform ender med at se ud, så vil beslutninger her overlappende Ældreloven.

Det virker ikke hensigtsmæssigt, at man haster en Ældrelov igennem for så efterfølgende at vedtage en Sundhedsreform, der med rimelig sikkerhed vil ændre dele af grundlaget for Ældreloven. Hvorfor er de 2 reformer ikke tænkt sammen?

Bag høringssvaret står:

Mettes Hjemmeservice, Haderslev er en enkeltmandsvirksomhed opstartet i 2006.

Vi servicerer i dag ca. 1500 borgere, svarende til godt 85% af alle visiterede borgere, tilkendt praktisk hjælp i Haderslev kommune. Vi har ikke den personlige pleje. Vi er pt. 32 ansatte.

Flenco Rengøring Aps., Odense er en ejerledet familievirksomhed, som i mere end 25 år har tilbudt praktisk bistand ifm. visiterede ydelser til borgere i bl.a. Odense, Svendborg, Nyborg og Nordfyns kommuner, p.t. til mere end 1.500 (?) borgere i de 4 nævnte kommuner. Virksomheden beskæftiger mere end 70 servicemedarbejdere. Virksomheden beskæftiger sig ikke med pleje.

Egebjerg Rengøring, Nykøbing Sjælland har siden 1998 udført praktisk hjælp til visiterede borgere i en række kommuner – for nuværende i Odsherred, Kalundborg, Næstved og Slagelse kommuner, vi betjener 1100 borger.

Egebjerg Rengøring er medejer af Egebjerg købmandsgård, et firma der udbringer dagligvarer til visiterede borger i 44 kommuner og med 4000 ugentlige bruger.

Klassisk Rengøring ApS, Svendborg er en ejerledet familievirksomhed og har i mere end 10 år tilbudt praktisk bistand ifm. visiterede ydelser til borgere i Svendborg, p.t. til mere end 300 borgere i Svendborg kommune. Virksomheden beskæftiger mere end 25 servicemedarbejdere. Virksomheden beskæftiger sig ikke med pleje.

Skibhus Rengøring & Vinduespolering, Odense har tilbudt praktisk bistand i Odense Kommune de sidste 15 år. Vi har ca. 175 borgere vi kommer og gør rent hos. Konsekvens af forslag vil for os betyde tab af 3-4 fuldtidsstillinger.